

1. Bakgrund

Uppställningar är en metod i grupphandledning av personal som arbetar med psykosocialt arbete. Lifestaging är en form för uppställningarna där ett av kännetecknen är att man ställer upp under tystnad och utan information. Den går ut på att den som har ett dilemma använder sig av kollegerna genom att ställa upp dem i olika positioner i rummet på ett sätt som man tycker ger en bild av dilemman. De uppställda har fått roller helt utan verbal information om vilka. Efter det får man som rollinnehavare fritt agera men språklöst under en stund.

Handledaren håller i tidsramarna. Idén är att komma åt informationer på nya nivåer där språket har fastnat i undermåliga beskrivningar av dilemman. Rollinnehavarna reflekterar över intyck, tankar och känslor som de har medan dilemmaägaren lyssnar. Efteråt får kollegerna veta vilka de har rollat och dilemman. Hela gruppen reflekterar sedan ihop.

Metoden är bland annat inspirerad av Familjekonstellationer som också arbetar med uppställningar. Då med verbal information och i workshopssammanhang i syftet att läka familjetrauma. Metoder med uppställningar finns i övrigt också i arbete med till exempel familjer och i psykodrama.

Legitimerad psykolog, psykoterapeut i familjebehandling och handledare Elisabet Wollsen har vidareutvecklat metoden och gett den en annan form, som hon kallar "Lifestaging®" (www.samtal.se 2013-06-14). Nu med helt tysta uppställningar utan bakgrundinformation. Handledaren efterfrågar också röster från rollinnehavarna utan att de eller handledaren vet vem de föreställer. Målet är att teori och berättelselöst få information på andra vägar, via överraskningar och samarbete. Att bredda informationen och skifta mellan flera perspektiv samt skapa tillgång till nya sidor hos de handledda som kan vara behjälpliga i arbetet med den dilemman berör. Att få in konstnärliga uttryck i handledningen.

Idéerna inspirerades av Narrativa tankar med berättelser och externalisering, systemteorier i systemiskt familjearbete samt ur Wollsens egen konstutövning.

Jag arbetar som skolkurator på den kommunala Vuxenutbildningen i en liten kommun. Under åren 2005-2012 hade jag tillsammans med alla skolkuratorerna i kommunen handledning av Elisabet Wollsen. De två sista åren introducerade Wollsen oss i Lifestaging.

Jag har haft handledning i ca 20 år av mitt yrkesverksamma liv i arbete med människor. När uppställningarna kom in i handledningen blev det som en revolutionerande upplevelse för mig och så har jag under de två åren med Lifestaging i handledningen också uppfattat att mina handledningskolleger tyckt. Jag upplevde som att det lades till en helt ny dimension i handledningen. Jag fick se möjliga lösningar uppspelade framför mina ögon under tystnad, fick en helt annan tid att själv reflektera och verkligen känna in mina egna reaktioner. Jag fick tillgång till mina kolleger och deras engagemang samt deras röster kring mina dilemman. Handledningstillfällena lyfte till en nivå av ökad klarhet. Från handledningstillfällena gick jag alltid glad och i en känsla av flow. Jag kände mig alltid djupt berörd och hade med mig idéer därifrån om lösningar på dilemman samt en känsla av att alla som varit inblandade i ärendena hade blivit vinnare.

I samband med att jag kom in på handledningskursen fick jag sluta handledningen en termin innan Wollsen slutade som handledare för skolkuratorerna. Det var ett krav från arbetsgivaren för att jag skulle få gå på kursen under betalt arbetstid. Kvar står en nyfikenhet på vad detta var för ett fenomen.

1:1 Handledningens kontext med Lifestaging

Handledningen sker inom ramen för en politiskt styrd kommunal organisation. I kommunen finns det elva grundskolor, fyra gymnasieskolor och en vuxenutbildning som drivs i kommunens regi. För grundskolorna och gymnasiet finns en gemensam elevhälsa med egen verksamhetschef under vilka skolkuratorerna, skolsköterskorna, skolläkare och skolpsykolog råder. Det är elevhälsans chef som köper upp externa handledningstjänster. Skolorna köper sedan upp tjänster från elevhälsan. Vuxenutbildningen har inte del av elevhälsan. Där är kurator-tjänsten underställd skolans rektor. Vuxenutbildningen i sin tur köper upp handledningsdelen av elevhälsan. Alla kuratorer är sionomer utom en som är psykolog. Alla kuratorerna arbetar under skollagen och lagar om tystnadplikt och följer i övrigt etiska regler från SSR och psykologförbundet.

Alla kommunens skolkuratorer har gemensam handledning fyra timmar varannan vecka. Gruppen har en stark kärntrupp men utbyte i liten skala sker hela tiden och nya kommer då in i gruppen och andra lämnar gruppen. Gruppens storlek har varierat mellan 8-11 personer.

I elevhälsan har behovet av handledning en stark ställning och man är väl medveten om att grupperna själva måste vara med att betämma handledare. Den handledare som gruppen väljer gör man upphandling med om det inte är gjort tidigare.

Det här systemet har utgjort ett skydd för handledningen även under tider av nedskärningar så handledningen har i sig kunnat pågå och utgjort ett andningshål och kompetesnutvecklande plattform även om verksamheterna ibland har gungat.

Handledning med Wollsén varade under åren 2005-2012 vilket är en relativt lång tid som gav gruppen en stabil och trygg grund att utvecklas ifrån.

2. Syfte

Syftet är att utifrån ett system-och gestaltteoretiskt tänkande beskriva processer i Lifestaging. Vad som händer i handledningen med metoden. Hur det bärande i metoden kan beskrivas och slutsatser dras rent teoretiskt samt hur metoden påverkat mig i min profession.

3. Frågor

Vad bär processen i handledning med metoden Lifestaging?

Vad händer i handledningen när metoden används?

Hur påverkas jag av metoden i min profession?

4. Metod

För att beskriva Lifestaging har jag använt mig av två fall utgår från egna anteckningar som förts i möten med elever och där metoden tysta uppställningar i Lifestaging har använts i handledning av ärenden.

Har blandat flera fall med liknade processer till två fallbeskrivningar för att man inte skall kunna känna igen någon specifik person eller situation. Formatet och metoden har varit kraftfullt i att ge oväntade perspektiv och vitalitet i ärenden som behandlats. Har så sett att det fungerar men inte tidigare satt mig in i hur då inget funnits skrivet om Lifestaging.

När jag skulle skriva detta paper tänkte jag försöka att förstå, få ett rikare språk kring och beskriva processerna genom Lifestaging utifrån konkreta fall. Jag har också använt mig av litteraturstudier. Jag har valt att använda mig av ett gestalt- och systemteoretiskt perspektiv. Det är teorier som både Lifestaging och Familjekonstellationer till stora delar är inspirerade

av och som Wollsen själv hänvisat till vid fråga om vad som ligger bakom Lifestaging. Det är också teorier med en begreppsvärld som känns bekväm för mig personligen.

Jag gör kopplingar till teori och till de tankar i övrigt som finns i både Lifestaging och i Familjekonstellationer för att försöka bredda min förståelse av vad Lifestaging i handledning är.

Någon forskning kring uppställningar och familjekonstellationer har jag inte funnit men i mailkontakt med Elisabet Wollsen fick jag ta del av ett utdrag från en bok hon håller på att skriva om formatet Lifestaging i handledning. Hon rekommenderade mig också att ta del av tankarna kring familjekonstellationer som är en av inspirationskällorna till Lifestaging. Har också haft telefonkontakt med Diplomerad Psykoterapeut i psykosyntes och ledare i familjekonstellationer Charlotta Palmgren för att få tag i litteratur om familjekonstellationer Palmgren är också grundare av "Svenska Hellingerinstitutet" och finns i Stockholm.

Detta är en kvalitativ fallstudie och litteraturstudie där jag söker efter vad uppställningar i Lifestaging kan vara. Materialet är taget ut mina egna fall och man kan utgå från att studien är personligt färgad då anteckningarna kring fallen är mina, såväl som sammanställningarna av fallen och sedan valen av perspektiv. Jag hade kunnat ha andra teorier genom vilka man kunnat beskriva andra perspektiv, sett andra processer och fått andra kunskaper. Paperets omfattning har varit med och styrt och begränsat valen av teorier.

Jag växlar mellan orden Lifestaging, metoden och uppställningar då det lättar upp texten. Med uppställningar och metoden menar jag Lifestaging om inget annat är markerat av sammanhanget. Ordet Lifestaging är markerat med ® på framsida och i huvudrubrik 6 då det står som ett registrerat varumärke i Wollsens text.

4:1 *Elisabet Wollsen*

Wollsen är leg. psykolog och psykoterapeut i familjebehandling (Wollsen 2013 s.1) Hon har även handledarutbildning och utbildning i forskningsmetodik (Wollsen 2013-05-05 mailsvar) Wollsen har arbetat som handledare i 30 år och har, inom ramen för eget företag utöver handledning, arbetat med utbildning och professionell utveckling av personal i människovårdande yrken.

Wollsén håller för närvarande på att författa en bok för professionella om handledning som konststart. Där beskriver hon formatet ”Lifestaging®” (Ibid s.1), med tysta uppställningar med inspiration hämtat från systemiska och narrativa ideer såväl som ur egen konstnärlig utövning (Wollsén 2013 s.1).

Wollsén använder Lifestaging i arbete med par och familjer, med olika typer av grupper, i arbete med organisationer och i handledning. (Wollsén 2013-05-05 mailsvar)

4:2 Familjekonstellationer

Familjekonstellationer är ett format för terapeutiska interventioner via uppställningar inspirerat av systemiskt familjearbete och psykodrama utvecklat av Bert Hellinger.

Hellinger föddes i Leimen i Tyskland 1925, (www2.hellinger.com 2013). Hellinger var under en tid Katolsk präst och skapade en egen form av systemiskt familjearbete, Familjekonstellationer, ytterligare inspirerat av filosofi, teologi och pedagogik (Hellinger 2010 s. 20).).

Familjekonstellationer erbjuds genom workshops (Palmgren artikel 2013). Dit kommer både den civila allmänheten och professionella som är intresserade av familjekonstellationer och som anmält sitt intresse, antingen för att bara se hur det fungerar, ställa upp ett förannmält dilemma eller låta sig bli vald som representant i någon annans uppställning i hens dilemma.

Gruppen är öppen så till vida att vem som helst kan anmäla sig till en given workshop (Palmgren 2007 s 153). Familjekonstellationer kom att utvecklas till ett arbetssätt som även omfattar konflikthantering i större system som vid religionsmotsättningar och motsättningar mellan folkslag och nationer (Ibid s.186). Hellingers arbete bygger helt på fenomenologisk grund där man bara behandlar det som kan iakttas i rummet (Ibid s.185. Tankarna bakom Familjekonstellationer används även i terapier med enskilda (Ibid s. 173 ff).

4:2-1 Tankarna bakom familjekonstellationer

Hellinger har två grundläggande regler om vad som leder till framgång eller misslyckanden när man vill lösa ett problem eller en konflikt, han skriver.

- 1. Alla har en likvärdig rätt att höra till*
- 2. Alla har en rättmätig plats i sin grupp, som beror på när han blev en del av den. Det betyder att det finns en hierarkisk ursprungsordning.*

Hur kommer det sig att man inte respekterar dessa ordningar?

1. *De (reglerna; mitt tillägg) är fortfarande okända.*
2. *Vårt samvete står som drivande kraft mot dessa (Hellinger 2010 s. 18).*

Det som visar sig i familjekonstellationerna är en "revolution" (Ibid s. 18). som kräver nyorientering både på medvetandenivå och i uppförande.

Ett system utgörs av en grupp individer som är beroende av varandra.

Hellingers grundtankar är att det i individer och i system, finns grundläggande föreställningar som styr det goda samvetet. Det samvetet styr individer och hela system som familjer, företag, nationer, religiösa grupperingar, organisationer osv. Det är samvetet som många gånger orsakar konflikter och vägen ur dessa måste gå genom en acceptans av varandras goda samveten som likvärdiga i en rörelse bortom grunderna för vars och ens samvete.

Det finns en överordnad universell kraft som står över alla samveten och som kan verka i familjekonstellationer när representanterna för individer i ett system i en uppställning är i en samklang med "varje rörelse som omedelbart griper tag i dem" (Hellinger 2010 s. 20).

Familjekonstellationer "bygger på ett filosofiskt förhållningssätt till livet och till människors existens och inbördes relationer, där själen är en reellt verkande psykisk kraft" . (Palmgren 2007 s.11).

I Familjekonstellationer har man en fenomenologisk ansats vilket betyder att man tittar här och nu på vad som visar sig som inbördes strukturer i uppställningar av familjesystem och utifrån det söker man förstå meningen i relationerna (Ibid s.13). Hälsosamma relationer bygger alltid på värderingsfri acceptans av nuet utan önskan om att det skulle vara på ett annat sätt. Det förhållningssättet är avgörande för att få syn på nuet och kunna förändra. Förändring kan bara ske utifrån att man i hjärtat och i systemet ger plats i helande processer för både offer och förövare då det banar väg för en process från hämnd till sorgearbete.

Gemensamt med systemteorin är att båda lägger vikt vid och arbetar med hierarkiska ordningar i familjesystemen. I familjekonstellationer bygger den hierarkiska ordningen på den ordning i vilken en person kommer in i ett system. Medan systemteorin mer betonar hierarkin mellan generationerna i ett system.

Arbetet är väldigt konkret med att i rummet ställa upp systemen i hierarkisk ordning och den verksamma kraften är kärleken som i sig är underställd ordningen för att kunna skapa

välbefinnande i systemet och hos individer i systemet. Det är bland annat problem med ordningen som skapar lidande hos individer i ett system (Ibid s 38 ff). Oordningen orsakas av en dold dynamik bakom vilka det kan finnas traumatiseringar sen generationer tillbaka men som fortfarande påverkar medlemmarna idag. Genom uppställningar i Familjekonstellationer medvetandegörs det dolda och det kan då rättas till och målet är försoning (Palmgren 2007 s. 155).

Här finns också influenser från teologiska föreställningar om själen, kärleken och en högre andlig kraft som en realitet. En annan influens kommer från Virginia Satir som arbetat med familjekonstruktioner (Ibid s. 187) och nya terapimetoder som ökar humanitet, gjädje, verklighet och känsla av kontakt. (W .en. wikipedia.org/wiki/virginia_satir 2013-05-17.) Även Jakob L. Morenus har inspirerat (Palmgren 2007 s. 187) med tankar som att kreativitet och spontanitet är starka drivkrafter bakom mänsklig utveckling. I grupper är det verksamt med kärleksfullt agerande under tystnad. (W .en. wikipedia.org/wiki/jakob_morenus 2013-05-17.)

4:2-2 Familjekonstellationer i praktiken

En dilemmaägare beskriver kort för ledaren vad som är dilemmat. Därefter bjuder dilemmaägaren in personer, ur publiken, som representanter för olika medlemmar ur den egna familjen. Dilemmaägaren ställer sedan upp personerna så som hen uppfattar relationerna i sitt familjesystem. Ledaren skall förhålla sig neutral och avsiktslös men bilda sig en hypotes kring hur relationerna ser ut så som det visar sig i representanternas positioner i rummet.

Ledaren intervjuar var och en i uppställningen i hur de tänker och känner både emotionellt och kroppsligt. Ledaren ber därefter deltagarna följa instruktioner på hur och till vem de skall vända sig och vad de skall säga i avsikt att återställa den hierarkiska ordning som skall råda för ett välbefinnande för individerna i systemet. (Palmgren 2007 s. 154). Det är i uppställningen och i deltagarnas återkoppling som man får syn på dynamiken i familjesystemet. Varje familjesystem är unikt som ett fingeravtryck (Ibid s. 155)

5. Teorier

5:1 Systemteoretiska aspekter

Systemtänkandet har influenser från språkvetenskap, filosofi, sociologi och biologin.

Systemteorin har fyra hörnstenar som ekosystemiska och ekologiska idéer. Man har radikal och social konstruktionism och tanken om andra ordningens cybernetik. Systemteorin bygger på tankar om cirkularitet där det i system alltid pågår transaktioner, interaktioner och samband istället för orsak och verkan (Bernler och Johnsson 2001 s. 56). Vidare bygger det på tankar om helheter som är ”mer än summan av delarna” (Ibid s. 57).

Jag har valt ut några begrepp, tankegångar och förhållningssätt som jag tror hjälper mig att beskriva processer i Lifestaging, vad jag får syn på och hur jag påverkas som professionell.

5:1-1 *System*

System kan vara en grupp av människor som en familj eller ett arbetslag, en nation och så vidare och som består av enheter. Relationerna mellan enheterna utgör organisationen av systemet och varje förändring i relationerna mellan en eller flera enheter påverkar hela systemet. Både inom ett system och mellan system råder det en hierarkisk ordning (Ibid s. 59). Alla system är beroende av energi utifrån för att kunna förändras och växa.

5:1-2 *Isomorfi och anisomorfi*

Begreppen isomorfi och anisomorfi står för strukturlikhet och tvärtom vilket innebär att isomorfosa åsikter, personer osv. lättare kan bli insläppta i systemet och anisomorfosa skapa motstånd eller alls inte släpps in i systemet. (Bernler och Johnsson 1985 s. 38-43)

5:1-3 *Hologram*

Hologram innebär att man i varje del som ingår i en helhet kan se en återspeglning av helheten. (Ibid s. 58).

5:1-4 *Prospektivt minne*

I förändringsarbete som i handledning kan man arbeta med föreställningar om en hoppfull framtid. Föreställningen kan sedan fungera som vägledande minne av framtiden i ageranden som leder dit (Seikkula, Arnkil 2005 s. 77ff).

5:1-5 *Rörelse och ord*

Allt i livet befinner sig i en ständig rörelse och förändras. Det gäller kroppar, känslor, tankar och teorier (Andersen 2003 s. 103).

Livet finns i rörelserna och i orden och förnimmelserna kommer före orden. Det vill säga att kroppen först kommer att uppfatta en situation för att senare leta sig in till den inre dialogen för att bäst kunna uttrycka det förnimmade (Ibid s.179). Via orden från andra som når en individ upplever denna något som påminner om tidigare erfarenheter. Dennes kropp kommer att reagera så andra kan se på kroppen den inre rösten innan orden kommit ut (Ibid s. 178f).

5:1-6 *Orden och rösten*

Orden förmedlas via rösten och vi har två typer av röster , den inre och den yttre varav den inre styr vårt handlande från ena stunden till den andra (Ibid s. 178). Att höra andra reflektera berikar den inre dialogen och ökar handlingsreportoaren. Förändringar visar sig antingen över tid orsakat av en skillnad. Eller som en skillnad som utmeislar en ny förgrund ur bakgrunden (Ibid s. 45).

5:1-7 *Reflektion*

Värderingsfri och avsiktsfria samtal kring olika teman. I sammanhang där det hörs många röster kring en fråga eller ett tema blir man varse att det finns lika många bilder och versioner av fenomen och händelser som det finns människor (Ibid s.96).

5:1-8 *Narrativt tänk*

I systemiska modellen ingår tankar från Narrativt perspektiv. Där betonar man att det är i själva dialogen mellan handledaren och den handledde som den nya förståelsen eller meningen skapas (Söderqvist et al s. 45). Här ligger en tonvikt på att externalisera dilemmat (Ibid s. 18). Man kan till exempel skapa hypotetiska berättelser som blir utanför klienten eller den handledde. Berättelsen har likheter med ursprungsberättelsen, men är en annan, som inte begränsas av verkliga omständigheter. På detta sätt skapas nya möjligheter i dialogen (Ibid s. 242).

5:1-9 *Förhållningssätt*

Handledning är ett forum att lämna plats för tystnad så att den inre dialogen kan noteras och utrymme finns att lyssna in utan att behöva ta ställning till det man hör sägas. (Andersen 2003 s 9). Vidare bör man sträva efter att bara ta upp saker som är sagda i rummet (Ibid s. 17). och

att det behöver finnas utrymme för överaskningar tillräckligt stora för att man skall förflyttas till en ny position i det inre (Ibid s. 103).

I mötet med klienter eller handledda ser man det som en gemensam process där parterna är jämställda och processerna cirkulära som i 2:a ordningens cybernertik (Söderqvist 2002 s. 18)

5:2 *Gestaltteoretiskt perspektiv*

5:2-1 *Existensialism*

Gestaltteorins övergripande värdesystem bygger på Existensialismen. Utgångspunkten är att existensen är bärare av ett innehåll snarare än vara något fyllt av innehåll vilket betyder att existensen i sig ”finns före det som har innehåll, essens.” (Hanne Hostrup 1999 s.43), existensen bara är. Människan står ensam ansvarig för sitt liv och sina val. Människan står i ett dialogiskt förhållande till annan/annat i ett möte mellan Jag och Du. **Processen i mötet är större än parterna och i den relationen finns den kraft som ger upplevelser av liv. ”allt verkligt liv är möte”** (Ibid s. 48) När hen ser andra som utanför sig själv upplever hen isolering mitt bland andra men ibland uppstår stunder av nåd där hen upplever sig som ett med andra och upplevelsen uppstår då inte i parterna utan mellan dem (ibid s. 48-49).

5:2-2 *Medvetande*

Medvetande kan bara ses och förstås som en intentionalitet i iakttagbar handling i ”förhållande till ett Du eller ett Det.” (Ibid s. 50).

Medvetenhet är kopplat till graden av insikt kring att man har ett fritt val att välja riktning och mening för det egna livet (Ibid s. 50)

Frihet och det fria valet står alltid under ansvar för andra människor och varje val för sig själv är ett val för alla människor. (Ibid s. 51) Individens upplevelse av sitt karaktäristiska sätt att vara i mötet med omvärlden utgör dess själv och personligheten visar sig i det iakttagbara handlingarna. För att kunna uppleva självet står vi i ständig kontakt med omvärlden

5:2-3 *Awareness*

Awareness eller uppmärksamhet är ett tillstånd av ofokucerad vakenhet som gör att man snabbt kan ställa in det focus på enstaka händelser eller komplex av händelser som krävs för att kunna agera i olika situationer. Individerna kommer att ställa om hela sin varelse på det. (ibid s. 109)

5:2-4 Ställföreträdande varseblivning

Palmgren återger biologen Rupert Sheldrakes teorier om att arv består både av gener och av artkaraktäristiska "morfiska fält" (Ibid s. 157). Dessa är bärare av ickematriell information eller minnen som varje individ tillhörande ett fält eller system är bundet till. Vid konstellationer så tycks personer som blir representanter för någon i andras familjesystem komma i kontakt med dess fält med minnen som gör att de via respons visualiserar i rummet dynamiken hos den unika familj de för tillfället representerar (Ibid s.156).

5:2-5 Förgrund och bakgrund

För att kunna hantera både inifrån och utifrån kommande intryck måste de organiseras för att hen skall kunna agera adekvat i förhållande till intrycket. Det innebär att intrycken organiseras i vad som ligger i bakgrunden och vad som ligger i förgrunden så att det uppstår kontraster och förgrunden blir tydlig. KONST! När detta inte sker så uppstår spänningar i organismen vilka startar organisationsprocessen och den processen, i sig, mitt emellan för- och bakgrund, ligger meningen i upplevelsen.

5:2-6 Fält

Fält är en ekologisk helhetssyn som beskriver kulturella, sociala och psykologiska fenomen som "...dynamiska krafter som arbetar tillsammans organiserande av helheter" (Ibid s. 92) en samling människor påverkar varandra med liknande krafter som andra fysiska kroppar där alla påverkar alla i ett sammanhang.

5:2-7 Gestalt

Gestalt liknas vid en symfoni där individuella förändringar hela tiden görs som byten av toner och melodislingor men ändå genom relationerna mellan tonerna och rytmiken går upp i helheten (Ibid s .66). Bildade gestalter tenderar till att bli stabila. Ting och fenomen upplevs alltid i sina inbördes relationer med omgivningen.

5:2-8 Fenomenologi

Upplevelsen som den visar sig oss i sin omedlebarhet via våra sinnen. För att få syn på verkligheten, som vi uppfattar den, behöver man få syn på sina fördomar och se genom dem men inte döma vare sig själv eller den andre. Genom dörr efter dörr kommer hen att se nya dimensioner av verkligheten som den upplevs nu och nya dimensioner i det oändliga i en så kallad "transcendental hållning" (ibid . 97)

Fenomenologin skiljer sig från psykoanalysen som tror att man via analys kan spåra en verklighet i grundläggande faktorer i människans mentala inre struktur eller i tidigare händelser. I fenomenologin finns det ingen ”inre människa” (ibids. 97. Människan kan bara förstås och studeras i förhållande till omvärlden i det iakttagbara nu.

6. Lifestaging ®

Lifestaging är en form för metoden uppställningar. Utgör så i sin helhet en metod för bland annat handledning och för en handledningssituation där handledare frivilligt handleder en grupp professionella i deras arbete med människor. (Wollsén 2013 s. 1). Lifestaging används, av Wollsén, även i parterapi och i arbete med grupper i andra sammanhang. (Wollsén mailsvar 2013-05-05).

I handledningssammanhang har Lifestaging använts genom uppställningar under tystnad och är en av Wollsén vidareutveckling av andra uppställningsmetoder som till exempel i sammanhang som Familjekonstellationer, systemiskt familjearbete och psykodrama. Inspirationen kommer från systemteorins och narrativt tänkande där man sätter hela system i rörelse för att se cirkuläritet i handlingar samt inspirerats av tankar om resonans i system. Man undanhåller information i avsikt att inte för snabbt få en förståelse utifrån en redan dominant berättelse. Wollsén har deltagit i Familjekonstellationer vid flertal tillfällen. Därifrån har hon tagit idén med den handledde som observatör, tanken om att det verkar helande att iscensätta dilemman samt inspirerats av de delar i det sammanhanget som är ickeverbalt (Wollsén 2013 s. 3).

De fokus man kan ha i Lifestaging är bland annat när man vill uppnå något mål, ha en lösning för ett dilemma eller om man vill ändra något i sin livssituation (Ibid s. 3).

6:1 *Tankarna bakom Lifestaging*

Tankarna på Lifestaging kom efter att Wollsén gått på kurser i uttrycksfull konst, projektiva format och psykodrama. **Hon började se handledning som en konst och tänkte att det behöver komma in krafter som skapar spänning, vitalitet och överaskningar i handledningen.** (Ibid s. 1) Wollsén skriver, om handledning, att sättet ”du dukar på, som handledare, kommer få stor betydelse för mötet och dess utkomst” (Ibid s.1) Hon skriver vidare att hon upplevt att föredragande av ärenden, enbart verbalt, ofta skapat reproduktioner av redan dominant

berättelser utifrån dominanta synsätt och teorier. Reflektionerna har blivit tunna och de handledda till synes trötta och passiva som lyssnare (Ibid s. 1).

Wollsen har därför velat utveckla strategier i handledning som skapar vitalitet. **En vitalitet som aktiverar färdigheter och kunskaper som den handledde redan besitter och som kan komma att utnyttjas i professionen.** Hon har ställt sig frågor om vad som händer om de handledda törs röra sig i rummet, avstår från teoretiska och psykologiska förklaringar och ger sin uppmärksamhet åt ett annat språk än bara det verbala (Ibid s. 2).

Uppställningar i Lifestaging iscensätter både professionellt och personligt liv och ”utmanar dominanta, kulturella och professionella sanningar” (Ibid s. 2). **I samskapande berikas både berättelser, inre dialoger och det vardagliga språket. Genom** uppställningar i Lifestaging i intuitivt agerande kommer man åt information genom kroppligt förnimmande. **Fokus på känslor skapar ledtrådar inom dilemmat. Syftet med Lifestaging är att skapa en** ”...känslomässig och lekfull atmosfär där metaforer och poesi kan uppstå, att vitalisera och läka.” (Ibid s. 2). Där utvecklas improvisation, samarbete och ett lärande av varandra (Ibid s. 4). **Lifestaging ger utrymme för genuina möten vilket man bara kan skapa utrymme för men som inte går att planera för eller kontrollera.** För att handledningen skall bli verksam krävs det en ram där formatet känns ”tryggt, tolerant och fritt från prestationer” (Ibid s. 1). Där det är tryggt kan man låta saker hända som ibland stör men som vi växer av (Ibid s. 4).

6:2 *Lifestaging i handledning/ uppställningar i praktiken*

Den som har ett dilemma eller problemställning använder kollegerna för att gestalta dilemmat. Tyst utser man kolleger som får gestalta olika roller i elevens system. Man ställer dem i de positioner man tycker återspeglar dennes rolls del i dilemmat, tyst instruerar man en min eller rörelsemönster som rollen skall inta. När uppställningen är klar kliver ägaren av dilemmat ur bilden och alla i uppställningen följer sina instruktioner. Handledaren instruerar representanterna att vara i instruktionen i cirka 10 sekunder (Ibid s. 7). Det är sedan fritt för var och en i uppställningen att agera efter egen ingivelse och ett ordlöst rollspel framträder som skapar mönster iakttagbara för den som har dilemmat eller väcker nya känslor eller insikter förknippat till problemet eller till sig själv som bemötare av människor i yrkeslivet.

Detta pågår en kort stund sedan bryter handledaren. Handledaren ber var och en av rollinnehavarna reflekterat över emotioner, fysiska känslor och tankar de har i rollen. De

förklara sitt agerande fortfarande utan att veta någonting om vilken roll de har (Ibid s.7). Dilemmaägaren blir tillfrågad om denne vill kommentera något eller göra något nytt som kanske kan förändra rollerna i en fortsättning på uppställningen. Dilemmaägaren kan också fråga någon roll i uppställningen om den önskar gå vidare med något som förändrar i uppställningen. Initiativet kan, med dilemmaägarens tillstånd, också tas av någon rollinnehavare i uppställningen.

I slutet berättar dilemmainnehavaren vad uppställningen har innehållit för roller och reflekterar över vad för nya intryck och röster som har framkommit i uppställningen. Hela gruppen samlas efteråt och reflekterar ihop för rikare berättelser (Ibid s.7).

7. Skillnader mellan Familjekonstellationer och Lifestaging.

I Familjekonstellationer arbetar man med att tillrättalägga hierarkiska ordningar för att få igång kärlekens flöde i systemet och utgör så en terapeutisk intervention för den som har dilemmat. Målet är en ökad kompetens kring relationerna i hela systemet och uppnå försoning kring trauman.

I Lifestaging arbetar man med att handleda personal för att de skall se öppningar och nya vägar i arbetet med utsatta människor men också att för att få ökade insikter kring sig själva och ökad handlingskraft som professionell.

I Familjekonstellationer deltar alltid en representant för det system vars traum man bearbetar. Dilemmaägaren ger också ledaren och deltagarna i workshopen en kort beskrivning av dilemmat.

I Lifestaging deltar inte någon systemmedlem från det system som tas upp i handledningen. Representanterna i uppställningen får ingen information om dilemmat. I Familjekonstellationer är det ledaren som har och prövar hypoteser. I Lifestaging kan utöver ledaren, alla i rummet ha hypoteser, och med dilemmaägarens tillstånd, få pröva dem.

8.Handledning

Handledning är ett utrymme i tid och rum för reflektion, utveckling och ökad hanterbarhet av dilemman och egna emotioner. Hofsten och Sundberg beskriver handledning som att få utrymme för att skapa kontakt med de egna inre ständigt pågående inre samtalen och dess

berättelser. Ur ett reflekterande förhållningssätt ser man tydligt växlingarna mellan att tala och att lyssna. I perspektiv av social konstruktionism är utgångspunkten att mening och kunskap sker i sociala interaktioner och att all interaktion har en ömsesidig påverkan (Wrangsjö et al 2004 s. 66).

I handledning kan man använda sig av ett språk ur konstens värld som metaforer och poesi för att lättare kunna närma sig berättelsen eller livets komplexitet och ordsätta det utan att det faller sönder (Ibid s. 67). Man befinner sig i gränslandet mellan tystnadens och det uttalade ordets språk.

Handledaren skapar möten där handledaren har en mer tillbakadragen position och handledare och handledd har ett delat ansvar för handledningen. Handledaren skapar jordmånen men resan gör tillsammans mot en ömsesidig ökning av förståelse (Ibid s. 68).

För att handledning skall fungera krävs det att handledaren kan få med alla på idéer kring utformningen av handledningen. Att det finns lekutrymme och att tankar som att det finns rätt och fel tas bort Ericsson (Söderqvist 2002 s.241f).

Ett sätt att uppnå detta är genom att flytta "...den handleddes historia till en annan kontext och göra honom till observatör..." (Ibid s. 242). Dilemmat kommer att bearbetas av de andra i gruppen utifrån de hypoteser de får genom inkännandet av dilemmat.

8:2 *Ramen för handledningen med Lifestaging som metod*

Handledningen började med en runda där handledaren följde upp föregående handledning och med frågor om i vilket läge var och en stod i just då. Därefter blev det en runda för att se vilka ärenden som var aktuella för dagen. Här kunde det vara fördjupade återkopplingar av ärenden som man haft uppe tidigare i handledning och/eller nya ärenden. Vid återkoppling avsattes en stund för att reflektera kring tidigare ärende med utgångspunkt från olika perspektiv och fördjupade reflektioner kring hur man som professionell påverkats och vilka insikter som gjorts i förhållande till sig själv, eleven, organisationen och professionen och ibland hela samhället i stort. Här fanns också plats för "skryt" kring ärenden där det gått bra för människor. Att bredda berättelser kring dilemman har legat i centrum.

Handledaren kunde ställa egna frågor med olika perspektiv och nivåer och växla över till att undra vad medlemmarna i gruppen undrade över. Frågorna var alltid öppna och lämnade en känsla av värdighet för alla parter som berörts, närvarande såväl som icke närvarande.

Handledaren kunde också berätta om olika kurser i olika sammanhang som gett nya

perspektiv och liv till gruppens reflekterande samt släppa in andras nya erfarenheter i olika sammanhang. Vid nya ärenden ställde handledaren frågor kring under vilken form man ville få sitt ärende belyst. Här kom alternativet med uppställningar i Lifstaging in.

Under uppställningarna var handledaren med som en i gruppen av valbara representanter men var också den som såg till att bryta för reflektioner och som tog initiativet till att höra röster. Handledaren höll så i ansvaret för att hålla formen för uppställningarna men var delaktig i övrigt på jämställd nivå med gruppen.

9.Handledning fall 1

Det är en familj som kommit till Sverige, fadern först och efter några år mor och tre barn i förskoleåldern. Familjen kommer från ett område där hederstänkandet styr familjelivet och samhällsordningen. Ett av barnen, en ung kvinna läser på den skolan där jag är kurator. Hon sökte stöd för att få leva ett i Sverige "normalt" liv. Med det menade hon att hon önskar utbilda sig och bli självförsörjande samt själv få välja sin man och när. Vid tillfället saknade hon längtan efter barn och familjeliv. Fadern och en äldre bror beskrevs som kontrollerande och för kvinnan skrämmande. Kravet från familjen var starkt att hon skulle gifta sig ganska omgående. Modern satte också press på kvinnan.

Samtalen kom att handla om hur hon skulle agera för att nå sitt mål med utbildning och egenförsörjning vilket utmanade familjesystemet.

Mitt stöd styrdes utifrån oro för hur starkt aggressivitet det kunde finnas i systemet och vad upplevda konfrontationer kunde leda till om kvinnan gick för fort fram i försöken att hävda sig. Jag vet att kvinnor blivit mördade i sådana här situationer. Samtalen blev hämmade och hamnade i stå.

Jag tog upp fallet i handledningen. Genom uppställning utsåg jag, ur kollegiegruppen av kuratorer, en representant för kvinnan, en för fadern, en för brodern, en för modern, och två andra syskon samt en representant för mig själv i kuratorsrollen. En person fick representera övriga släktingar till familjen. Jag placerade fadern och modern bredvid varandra och med pekfingerarna riktade mot den person som representerar kvinnan och som stod i "gående" rörelse med sidan mot paret. Den äldre brodern placerades framför fadern med faderns lediga arm framskjuten på sonens axel. De som representerar släkten stod bakom föräldraparet, vända mot dem. Rollrepresentanten för mig sattes lite avsides i den riktning kvinnan gick.

Ingen visste vem de representerar eller hur situationen såg ut. Efter en stund börjar de olika gruppmedlemmarna att agera på olika sätt och en bild trädde fram där fadern och modern gick åt varsitt håll. Fadern gick med böjt huvud men fortfarande skjutande sonen framför sig och modern satte sig bekvämt tillbakalutad på en stol. Sonen började sedan gå åt ett helt annat håll med blicken mot fjärran. Släktingen stod stilla kvar men såg sig lite förvånad om och de övriga syskonen satte sig bredvid modern och bara såg sig omkring. Rollfiguren av mig som kurator gick rakt fram och gjorde en rörelse som om öppnades ett fönster. Representanten för kvinnan fortsatte att gå nu med sänkta axlar och svängande armar.

Röster från uppställningen:

Representanten för kvinnan beskrev att hon först hade känt sig gåendes i cirklar men att något hänt som gjorde det lite lättare att gå rakt fram. Representanten för fadern beskrev efter uppställningen att ha känt en förlust av kraft som han tidigare besuttit. Modersrepresentanten beskrev en att hon inte var orolig och representanten för sonen beskrev att han kände sig i behov av frihet och att han inte ville vara engagerad i det som den bakomvarande personen försökte putta honom in i. Övriga syskonrepresentanter kände sig inte så engagerade men tyckte att den person som satte sig ner verkade vilsam att vara vid. Släktens representant sade sig inte förstå någonting alls och kuratorsrepresentanten kände ett behov av nya vyer vilka som helst.

Jag började att fundera på de fortsatta samtalen med kvinnan. Känslan av att vara låst av den rädsla som tidigare styrte i samtalen försvann och nya öppningar i familjen uppenbarade sig. Min roll blev att öppna nya fönster mot nya möjligheter och att prata om det. I de fortsatta samtalen kom jag att stödja kvinnan att utforska styrkor och värdighet i familjen som tema, kanske det skulle kunna förtydliga vad som gick att utmana och inte. En hypotes blev att familjen är i rörelse mot att minska kontrollen och att det kanske gick att tänja lite mer på gränserna än vad både jag och kvinnan själv hade trott.

Nästa samtal inleddes med att jag ställde frågor kring vad kvinnan uppskattar mest hos modern, fadern och sin äldre bror. Utifrån det fick kvinnan syn på sidor hos individerna i familjen som var mer rörliga och varma än bilden hade varit innan. Succesiva framsteg hos kvinnan tycks ha öppnat upp en frihet för alla i familjen och hon har ensam flyttat till en annan stad och studerar nu på universitet.

Ur uppställningen framkom en information som inte tidigare trätt fram när ärendet dragits muntligt. Den rörliga bilden visade på en möjlig uppluckring i systemet och en känsla av lugn, rädslan kunde ge vika och nya konkreta ideer att gå vidare med uppstod. Jag hade också en stark enhetskänsla med handledningsgruppen.

10.Handledning fall 2

På skolan hade det varit slagsmål mellan två män från olika länder men från liknande kulturer och det har varit ett möte med var och en hos rektor där jag som kurator deltog. Rollerna där var att rektor var den tuffa som sade vad som gäller och att det är han som bestämmer på skolan samt beslöt om avstängning ett par veckor. Min roll var att vara lyssnande och ställa frågor där eleven fick utrymme att beskriva sin bild. Efter det fick jag i uppdrag att ha enskilda samtal med var och en av männen som informerades om att de samtalen var obligatoriska och att jag skulle återrapportera till rektor huruvida parterna förstätt allvaret. Uppdraget blev udda då jag normalt bara talar med människor som söker mitt stöd frivilligt. Här fick rollen en polisiär karaktär och jag hade att möta båda parterna. Jag undrade hur jag skulle gå vidare för att skapa bästa förutsättningarna för att både stödja och att kontrollera.

Inför dessa samtal gjordes det i handledningen uppställningar på dilemmat där två kolleger fick rollerna av de två männen, en kollega hade rollen som rektor, en var mig som kurator, flera kolleger var bara människor runt omkring, också för mig oklara vilka de var, men som kändes som att de skulle vara med i bilden. Dem satte jag på stolar som vid biosittning. De två männen placerades mitt emot varandra, båda med armarna i kors. Kuratorsrollen placerades mellan dem. Rektorsrollen satte jag på en stol med ryggen vänd mot resten av gruppen. Efter ca 10 sekunder sade handledaren att var och en som kände för att agera kunde göra det. De två männen började att skruva på sig och tittade ner i golvet och min roll stod bara fast. Inget mer hände.

Handledaren bröt och frågade efter röster: båda männen i rollerna beskrev skam och känslor av orättvisa. Den ena sade också att han kände sig skamsen inför sin mamma. Den som representerade mig i kuratorsrollen sa sig känna sig låst. Ingen visste vilken roll de hade. Jag själv kände mig också låst, hjälplös och ledsen personligen. En person, i biosittningen, sade att det fattades något och bad att få ställa om i uppställningen.

Den personen ställde de båda männen nu vid sidan av varandra med varsin hand vid pannan som när man spejar. Kuratorns roll ställdes en bit framför männen och den som ställde om gjorde en rörelse av att forma en boll som fästes på kuratorns näsa vilket jag uppfattade som en clownnäsa.

Efter en stund började en av männen gå fram till representanten för kuratorn och gick ett varv i armkrok med denne och gick sedan till sin plats. Kuratorns representant satte sig ledigt och väntande. Ytterligare en stund senare gjorde den andre mannen samma sak och gick ett varv i armkrok med kuratorns representant och lämnade denne på stolen igen och återvände till sitt plats. Rektor satt hela tiden lugnt kvar men såg sig då och då intresserat om.

Röster från uppställningen

Representanterna för de två männen beskrev det som att det infann sig något nytt och nyfikenhetsväckande efter omställningen. Den person som kom utifrån biosittningen och ställde om uppställningen, kände under första uppställningen att hen hade en ganska stark koppling till de båda männen, den var inte så personlig och hen visste inte på vilket sätt men att det skulle kunna vara roligt. Rektorsrepresentanten beskrev sig bara intresserad men hade inte känt det som att det var något han tyckte sig behöva göra. Han tyckte dock att det var viktigt att vara i närheten. Representanten för kurator hade känt sig blockerad första uppställningen och känt att hjälp utifrån behövdes men visste inte hur. När impulsen utifrån kom in var det som om nyfikenheten vaknade och känslan av ledighet och humor infann sig.

Det jag såg i uppställningen var att det först var låst och att det måste komma in en impuls utifrån och jag såg att rektor verkade lita på mig och behövde därför inte själv göra något samtidigt som han var intresserad. Impulsen kom från oväntat håll och förde in en humoristisk aspekt varpå kuratorn kunde koppla av och det sammantaget verkade locka de båda männen till kontakt med kuratorn.

Jag såg behovet av att hitta en ingång i kontakten med de båda männen där det finns både värme och humor. En ingång blev att prata med männen om svårigheten med upplägget vid de enskilda samtalet och söka någon slags komisk bild för det.

Innan det första samtalet blev jag uppringd av en polis som blivit inkopplad i samband med ömsesidiga polisanmälningar från båda männen. En av männen ville att polisen skulle ringa mig för att jag skulle intyga hur fel den andre hade gjort. Som svar på att det inte fanns någon

sådan information sade polisen att i detta fall måste man vara clown för att hitta rätt. Jag berättade då om att just det temat kommit upp i handledningen, varpå vi kunde skratta tillsammans.

I samtalen med männen berättade jag lite om handledningen och frågade skämtsamt om det skulle kännas bra med en clownäsa på mig. Det blev en öppning med skratt i samtalen med båda och vi kunde sedan prata om hur polisen arbetar och hur vi ser på våld på vår skola och i samhället i stort. En av männen kunde berätta om historisk våldsutsatthet och om hemlängtan och samtalen kom att handla om skammen, kring slagsmålet, inför mamman och hur hantera den. Båda männen hade hyst förhoppningar om skadestånd från den andre, så jag fick förklara att polisen har massor av sådana här fall och att de sällan går till rättegång utan att utredningarna lades på hög i väntan på att de inblandade skulle lugna ner sig och då lägger de ner utredningen i brist på bevis.

Var och en för sig rapporterade själva hur de nu tänkte till rektor och det räckte med en kort bekräftelse från mig på att det verkade lugnat sig nu. De båda männen blev aldrig vänner men de lämnade varandra ifred. De slutade båda att inför mig prata illa om den andre.

Jag blev under hela tiden de båda männen gick kvar på skolan bemött med stor respekt och vänlighet. En av männen kom då och då med sina bekymmer för att prata och de samtalen slutade alltid i goda skratt.

11. Teoretisk koppling till fallen

11:1 *Förstå handledningen*

Hofsten och Sundberg skriver att handledningssituationen är ett rum för att utveckla den inre processen och dialogen som ständigt pågår i oss (Wrangsjö et al). **I Lifestaging är tanken att fler sinnen i handledning skall aktiveras och att man söker komma förbi teorier och redan färdiga beskrivningar av dilemman (Wollsén 2013).** Hon beskriver att anledningen till tysta uppställningar är att man i handledning, där man drar ärenden muntligt, riskerar att fastna i färdiga och fasta teoretisk föreställningar och berättelser. Det kan i sig kan vara orsaken till att man har fastnat i ärendet, då berättelsen blivit för tunn. **Andersen (2007) säger att man i handledning behöver lämna plats för tystnad så att inre dialoger kan noteras och så att man slipper ta ställning till informationen.**

I Lifestaging ges utrymme för tystnaden. Informationen externaliseras och ger plats för flera ingångar till nya berättelser som berikar den inre dialogen. Man behöver annan ickeverbal information. En annan kontext och en ny position som observatör för att skapa den skillnad som förflyttar en till en helt ny plats för att kunna lägga till eller för att ändra den bild man redan har.

Ett uppdrag i handledningen är att hjälpa till med bilder och föreställningar om en möjlighet att bidra till en bättre framtid för dem man arbetar med. Enligt Arnhild kan de bilder om hopp som framkommer under handledning fungera som ett minne av framtiden och så bli vägledande för den handledde. (Wrangsjö et al 2005). I fall ett framträdde det en klar bild av en möjlig framtid för hela systemet vilket ökade min möjligheter att väcka hopp och hitta framkomliga vägar i hjälpen till kvinnan. Om i fall ett det framkom en konkret alternativ väg i det konkreta livet i familjen som ett hopp så framträdde mer i fall två möjliga förhållningssätt för mig som professionell i mötet med de två männen. Det hjälpte mig med vägval och matchning vilket också var behjälpligt.

Andersen (2003) skriver om vikten av att se att det kring varje fenomen i livet finns många olika versioner av detta fenomen. I uppställningarna och dess rörelse samskapar människor fram mångfalden av versioner. En större helhetsbild med många ingångar, via olika sinnen, vilket påverkar och berikar den handleddes inre dialog och banar väg för ett varierat handlande Andersen (2005).

Språket berikas på två sätt. Dels genom att handledaren uppmanar var och en att stanna upp och sätta ord på det som händer. Med alla kolleger inblandade blir det som en körsång med många röster. Den andra vägen till ett rikligare språk är den påverkan bilderna i uppställningarna har rent kroppsligt, på alla, men då också på den som blir handledd. Man noterar olika reaktioner som till exempel lugn, låsning, glädje eller bara en känsla av klarhet. Det förekommer även känslouttryck i handledningen som ger information som skratt, gråt, ilska och så vidare. Känslor ger ledtrådar i dilemmat. Via reflektioner språksätts innehållet i känslan.

I Lifestaging tar möjliga lösningar på dilemmat form mitt i variationerna av rörelser, sensationer och känslor. Hostrup (1999) beskriver att det är som när toner och takter i musik ständigt varierar. Ur variationerna träder en sammanhållen melodi fram.

Andersen (2005) påminner vidare om att man i handledningen bör förstå att allt är i rörelse, inklusive teorier. Med det i åtanke har man en beredskap för överaskningar och det är något Wollsen också betonar som centralt kring Lifestaging. När man släpper teorierna och berättelserna så blir handledning som en konstutövning.

Uppställningarna i Lifestaging gör att alla i handledningen handgripligen blir delaktiga och att det lockar fram en bas av lekfullhet vilket i sig ger utrymme att i handledningen arbeta avslappnat och där det uppstår överaskningar. Det får ta tid och alla får ut något av det genom att själva vara med att agera och se processen och erfara den genom kroppen.

Samspelet sätter alla i samma jämställda position, även om jordmånen bereds av handledaren. I sådan sammanhang verkar det vara frånvaron på hierarki som får information kan flöda. Delaktigheten gör att alla vill bidra. Den som har dilemmat investerar i bilden i uppställningen men har sedan rollen att iaktta utifrån. Det skapar också en känsla av att få vara fri från sina egna föreställningar och väcker nyfikenhet på vad som kan framträda i en process där man inte kan styra över den. Det bidrar till en möjlighet att få alla föreställningarna omkullkastade och väl där måste något nytt byggas som förhoppningsvis är bättre.

Modet att vara med i uppställningarna och att så mycket händer kan också förklaras med att gruppen arbetat länge ihop. Gruppen har också haft samma handledare som också är duktig på att trygga var och en i gruppen när det uppstått stunder med känslor av utsatthet. Wollsen (2013), såväl som Andersen (2005) påpekar vikten av att bara arbeta med den information som kommer upp i rummet. Det har aldrig förekommit fördömanden, rätt eller fel och det har alltid slutat med en upprättelse för alla berörda, i rummet och de utanför, som berörts i handledningen.

11:2 *Förstå vad som händer i handledningen i fall 1*

Jag hade med mig till handledningen en ide om att kvinnans familj var farlig för henne. Jag hade i kontakten med kvinnan fått, som Wollsen skulle beskriva det, en alltför tunn beskrivning av familjen och som gjorde att jag fick en förgrundsbild vilket gav en ensidig och stillastående bild av familjen. Hostrup (1999) beskriver att vi organiserar intryck i förhållande till viktighetsgrad. Det innebär att av all information vi tar in så sätts det viktigaste för stunden i förgrunden medan annat utgör kontrasterna och förskjuts till bakgrunden. I uppställningen framträdde det en helt annan möjlig förgrundsbild av familjen.

Jag tolkade då familjen vara i rörelse mot en lösning som gav öppningar för kvinnan i hennes mål mot ökad frihet. Det som utspelade sig i uppställningen gav bilden av en förändring mot en ökad frihet för flera i familjen på ett sätt som kom att motsvara verkligheten.

Den tunna information jag ändå hade verkade få mig att utgöra en enhet som likt i ett hologram i systemtänkandet innehöll information om hela systemet, och därmed möjligen även alternativen till den bild jag medvetat hade. Det verkade också vara så att jag med min hologramdel kunde överföra informationen till resten av gruppen som deltog i uppställningen. För att få syn på livet och sig själv krävs möten mellan människor, mellan jag och du vilket kan förklarar varför det inte gick att i ensamhet förstå den information som fanns. Gruppen behövdes för att bilden skulle förstås och ges en mening.

Utifrån en fenomenologisk ansats där man tittar på den iakttagbara dynamiken i rummet så kan överensstämmelsen mellan bilden i handledningen och verkligheten också beskrivas utifrån morfosa fält där systems minnen tycks gå som i arv. System består inte bara av biologiska nedärvda arv utan också av sociala arv och input från andra system. Det talar för att minnen också kan kännas in även av andra som får representera olika individer i andras system.

Uppställningen gav en bild av ett familjesystem som söker balans genom ett återställande av en mer adekvat hierarkisk ordning då sonen inte längre ville ha rollen som överordnad sin syster och ställföreträdande vuxen. Plats gavs åt kärleken som kraft att verka mer sunt åt alla i systemet. Hierarkisk ordning är kanske en annan psykisk lag som styr krafter som kärlek och dess påverkan på system. Det har också krävts av systemet att kunna lyfta över sitt eget samvete byggt på generationers bilder om rätt och fel som Hellinger talar om i familjekonstellationer. Möjligen är det nivåer som Lifestaging kan lyfta alla inblandade till genom att erbjuda bilder på bara det som händer här och nu. Förutsatt har det är värderingsfritt och avsiktsfritt.

Uppställningen gav upphov till att strukturera om vad som sattes i förgrunden och i bakgrunden för både mig och kvinnan. Det fanns nu två system med nya bilder och med ömsesidig påverkan. De nya bilderna gav en ny interaktion mellan oss under följande samtaltillfällen och därmed i kvinnans agerande jämt emot familjesystemet. Kvinnan började visa en ny nyfikenhet på sina familjemedlemmar och i de möten som i existensialismen

beskrivs som större än parterna i mötet, var för sig, uppstod någonting nytt emellan parterna i familjen. Sonen slutade till exempel att kontrollera kvinnan. Kvinnan började focusera på vilka de var i familjen istället för hur de var och möte kunde ske medvetet mellan ett jag och ett du. Kvinnan kunde lämna ett tillstånd av rädsla och ilska över familjen och både sörja hur det varit och gå mot att dela glädje med familjen, en process i Hellingers anda.

Under uppställningen så har alla i handledningsgruppen varit delaktiga och både genom rörelse och reflektion hjälpt till att skapa en synbar och verbal dynamik som lett till överaskningar och vitalitet, nya perspektiv och en ökad handlingskraft som Wollsén beskriver som drivande krafter bakom Lifestaging.

11:3 *Förstå vad som händer i handledningen i fall 2*

I familjekonstellationer är en person ur det uppställda systemet med och ställer upp och i vissa skeenden också själv deltar i uppställningen. Då kan man förstå tanken på arv. Men att det tycks fungera även i Lifestaging med endast mellanhänder blir bara arvstanken svårare. Här skulle fenomenet med endast mellanhänder i mänskliga system kunna förklaras med tillägg av tanken om lagar liknande dem för fysiska kroppar som till exempel tyngdlagen och tröghetslagen (Hostrup 1999).

Så påverkar människor i ett rum varandra och gör det utifrån psykiska lagar som angivare av givna mönster för hur påverkan ser ut även utan personlig anknytning i nuet. Möjligen kan en lag som reglerar påverkan på system vara systems beroende av intryck via interaktioner med andra externa system för att kunna växa och förändras. Att ett intrycket kan ske via en liten kontaktyta. I den kontakten överförs både medvetna och uttalade såväl som omedvetna transaktioner också om nya möjligheter som behöver ses och formuleras.

I fallet med de båda männen fanns det ingen tidigare kontakt mellan dem och mig. Jag visste bara namnen på dem båda och att det förekommit ett slagsmål. Jag var med i mötena hos rektor dit de kom en och en. Jag hade fått beskrivningen av händelsförloppet vid slagsmålet så som var och en såg på det. I övrigt visste jag att de blivit avstängda tre veckor från skolan och att det var obligatoriskt att samtala med mig där jag skulle stå som garant för en återkoppling om huruvida de båda förstod allvaret i det de gjort eller inte.

Här fanns ingen gemensam historik runt männens individuella liv. Inga uppenbara gemensamma minnen som via mig kunde överföras till handledningsgruppen. Trots det

blev det när jag gjorde uppställningar i handledning en påfallande likhet mellan hur situationen faktiskt såg ut och den bild uppställningen, både initialt gav och för hur den utvecklades vidare. Det blev först stillastående och låsningar som väl speglade det motstånd som männen initialt visade mot kontakten med mig. De hade båda tidigare blivit kallade men inte kommit. Ingen av de båda männen hade någon intention i sig själva att söka utveckling via hjälp i kontakt med mig och mitt system.

Här fanns ytterligare en nivå som väcker frågor. Hur kan det bli en spegling i uppställningarna som visat strukturell likhet med verkligheten utan att de som är berörda varken själva ställer upp eller har någon historisk kontakt med den som gör uppställningen?

Tom Andersens (2003) ideer kanske kan vara behjälpliga där han säger att sinnena i sig är de som upplever inkommande information först. Det upplevda kan först senare formuleras i ord och intellektualiseras. Uifrån det föreställer jag mig att jag via sinnena vid de korta mötet med var och en av männen och rektor fått mer information än jag hade riktigt medvetet. Det fanns så en föregående process med omedveten informationshämtning där uppställningen i handledningen kom att utgöra den process där informationen via rörelse och visualisering görs medveten och tillgänglig för intellektualisering.

Jag hade också med mig tankar in i uppställningen som byggde på mina egna föreställningar, reaktioner och frågor som också påverkar i hur jag ställer upp representanterna. Exempel på det är att jag kände mig rätt säker på att min chef och rektor litade på mig och fick mig att sätta honom ganska ledigt bortvänd en bit bort. Samtidigt markerade jag vikten av att han fanns kvar som högre hierarkisk instans i detta sammanhang. Den andra tanken var min oro för aggressionerna från männen vilket jag visade genom att männen fick stå mitt emot varandra med armarna i kors med mig i mitten. Den tredje tanken hade jag med från Wolléns (2013) ide om att det konkreta systemet var för litet och informationen för tunn. Det visade sig att jag valde en grupp representanter, inte förställdes några specifika roller och som fick sitta med lite i utkanten av uppställningen. Därigenom kan jag ha förmedlat behovet av input utifrån.

Representanterna för de olika personerna i uppställningen kan genom sinnesförmåorna ha läst av detta (Andersen 2003) genom att bli placerade i de olika positionerna. Här hade de inte möjligheten att omedelbart återkoppla verbalt men informationen via fysiska

instruktioner hade ändå väckt den inre dialogen hos var och en och de kom att intuitivt agera på informationen med en bild jag kände igen där själva låsningen blev centralt för mig. Där jag kunde se den via deras kroppspråk.

Uppställningar är en slags tyst dialog med sinnesförmålor och rörelse som sker mellan dilemmaägaren och representanterna i uppställningen. I narrativ teori så externaliserar man berättelser för att kunna se dem utifrån och att ställa hypoteser som inte påstår sanningar men som liknar grundberättelsen (Söderqvist (2002) Det skapar en större frihet i dialogen där det nya kan växa fram. Det är till synes en sådan process som sker i uppställningarna. I en dialog utan verbala ord men väl en rik inre ordväxling.

Röster efter första uppställningsdelen bekräftar även de den bild jag hade med mig in. Dels genom kuratorsrepresentanten som kände sig låst. Dels beskrivning från representanterna för männen av känslor som också låser rörelser. Men också i det att det fanns en kraft utifrån som vill och kan hjälpa till.

Mina känslor vid första uppställningen gav också ledtrådar till hur situationen såg ut. Jag kände mig ledsen och det verkade även männen göra.

I systemteoretiskt tänkande så behöver alla system input utifrån och den utifrån kommande kraften i uppställningen kunde tydligt beskriva en längtan att hjälpa till. Det behjälpliga blev överraskande nog att tydliggöra behovet av humor. Överraskning är en kvalitet som Wollén trycker på behöver komma in i handledningen för att vitalitet skall kunna komma in och berika det fortsatta arbetet i de dilemman som tas upp i handledningen.

Det som framkom i uppställningar efter att ny kraft utifrån kommit in visade på en del hierarkiska ordningar vilka jag hade nytta av i det fortsatta arbetet. Dels bekräftade bilden min chefs position som tillitsfull och intresserad vilket skapade trygghet i det fortsatta mötet med männen. Dels uttalade den ena representanten tydliga respekt för sin mor vilket gav mig en rikligare inre dialog kring hur jag skulle kunna använda idén om givna hierarkiska ordningar. Ingången i kontakten med honom gick via samtal om hans mor vilket visade sig vara framgångsrikt. Samtalen kring hans mamma och honom och vad hon eventuellt tänkte om våld och de risker det beteendet förde med sig för hennes son var den väg som behövdes för att han skulle tänka annorlunda kring våld.

Kärlek som kraft, vilken är Hellingers tanke, behöver en sund hierarkisk ordning i ett system för att verka gott. Kärleken kunde flöda till stöd för mannens system även om det var på distans.

Jag fick i samband med uppställningen också tankar om hur jag skulle hitta lagom likhet, bli isomorf med dem båda, för att nå fram till var och en. Och för en acceptans hos båda i att jag hade samtalen med båda. Jag kan, när så krävs, vara ganska kärv och grov och i användning av den sidan bli isomorf med män som är lite grova. Här hade jag stor nytta av en rik inre dialog som kunde styra mina handlingar och hjälpa mig välja språk som matchade männen. En annan del som gjorde mig isomorf är att männen kommer från en kultur där äldre kvinnor respekteras.

Existensialismen beskriver att möten mellan människor utgör ett möte mellan jag och du och det är i processen mellan parterna som känslan av liv uppstår. All upplevelse av liv sker i verkliga möten och de båda männen hade en kollision utan verkligt möte vilket kan skapa en känsla av ensamhet mitt bland människor. I uppställningen kunde man se att de trevade efter möte via den handledde som de båda bjöd upp på promenad, de sökte grunden för att uppleva liv. Jag tänker vidare i teorin att personligheten visar sig i iakttagbara handlingar. Jag kunde genom uppbudningen av kuratorn till promenaden se att det fanns en bredd i personligheten hos båda att bygga vidare på mot försoning.

Utifrån fenomenologiskt synsätt fick jag syn på att båda skulle kunna sätta annat i förgrunden som skulle kunna uppfattas som positivt och därmed sätta minnet av slagsmålet och förhoppningar om ekonomisk upprättelse i bakgrunden.

12. Analys och diskussion

Själva handledningens formatet stämmer väl överens med systemiska tankar om vad handledning är och den kvalitet som den bör kännetecknas av. Den ger det utrymme för tystnad och eftertanke som beskrivs. Här har alla medlemmarna i handledningsgruppen engagerats på jämställd nivå under trygga former. tryggt var det redan innan Lifestagingen introducerades så det måste finnas andra komponenter också i Lifestaging som kommit till

Uppställningarna gör att grundgestalter av möjliga lösningar kring konkreta förändringar och förhållningssätt kunnat ta form mitt i variationerna av rörelser, sensationer, röster och känslor.

Det stärker den inre dialogen och formatet väcker engagemang, överraskningar och en reflektion som öppnar upp kunskaper man bär inom sig men inte kunnat koppla som relevant utan handledningen.

Uppställningarna har skapat bildersom utgjort en skillnadsom skapat grundför utveckling på många plan. Jag har fått nya associationer och ett slags prospektivt minne av framtiden som kunnat vara vägledande för mig som handledd i kontakten med elever som sökt min hjälp eller blivit påtvingad den.

Genom fenomenologiskt iakttagande så berikar både synintrycket av processen och efterföljande röster det inre språket och skapar utökade möjligheter till varierat handlande

Tysta uppställningar i Lifestaging har sin inspiration från systemiskt familjearbete, från berättar traditioner och från konstvärlden. Men också från familjekonstellationer med tankegångar om övergripande krafter som kärlek och som styr efter hierarkiska ordningar i system, bearbetningsbart via uppställningar.

Kärleken som begrepp har kommit in i uppställningar via Hellinger. Om man förstår kärlek som en verklig kraft som kan verka på gott och ont beroende på ordningar mellan entiteter i system så kan uppställningar i handledning, som Lifestaging, ses som ett forum att få syn på både ordning och oordning i system för möjliga vägar till hjälp åt människor.

Man skulle då kunna förstå sig som en drigent av krafter där handledningen ger hopp om att det alltid finns en kreativ väg dit man kan styra kraften. Kärlek skall så ses som neutral i sig men som en kraft möjlig att rikta och rätt rikad verkar den sedan självständigt till gagn för människor.

Jag ser även parallella processer och projektiva kommunikationer i fallen ovan, som ur psykodynamisk teoribildning, men har inte fokuserat på det.

Om handledning uifrån psykoanalytisk teori fokuserar och fomulerar problemställningar med luppen på individer så speglar processerna i uppställningar vid Lifestaging flera nivåer där man också tar in hela föreställningsvärldar hos människor i stort och många upplevelsenivåer där man har en tillit till rörelsen och upplevelsen i sig, under processen, ganska teorilöst. Här får man syn på rollerna i det mest oväntade positioner och man ser mellanrummen

/MELLANRUMSFORMER) mellan dem och pauseringar. Man kan följa andningen och minspelen i det tysta.

I Lifestaging kommer man i kontakt med ett flöde genom många sinnen till en förståelse som också föranlett att fundera över inre processer både inom mig och mellan mig och den jag skall hjälpa. Och mellan mig och gruppmedlemmarna i handledningsgruppen. Sådant berörs hela tiden i handledningen.

Uppställningar har skapat utrymme att se på komplexa system och processer utifrån. Som handledd har jag lämnats fri med mina tolkningar tills de har sammanfogats med delar av mig så att jag kunnat förstå en väg framåt och min del i den som hjälpare.

Paradoxalt sker denna inre ifredlämnande process i samverkan med andra och med dem som hjälpare där hela sammanhanget varit som möten mellan jag och du i skapandet av en känsla av liv. Känslor har blivit till, erkänts och respekteras som ett led i professionaliseringen .

Hellinger säger, att för att bli framgångsrik i lösningar på dilemman måste man dels arbeta med det system där dilemmaägaren ingår och man måste låta alla tillhörande det systemet få vara med. Styrkan med uppställningar i handledning är att man inte är personligen inblandad annat än som hjälpare och det gör att det blir neutralt vilka som blir med i uppställningar och inte. Risken för uteslutning minskar. Det är därför lättare att låta alla få vara med och på sin givna plats i hierarkin vilket enligt Hellinger utgör grunden för att lyckas finna lösningar. Som personal kan man på ett sätt stå utanför och se på även om man i sin yrkesroll blir indragen i systemet och i uppställningen.

Processerna via Lifestagingformatet och uppställningar kan förstås utifrån påverkan via systems minnen. Att man genom kontakten med en systemmedlem kan fungera som mellanhand för att överföra både medveten och omedveten information till andra helt utanförstående personer i handledningen. Den processen tycks även finnas i sammanhang med sparsam personkontakt och mycket liten information om personliga förhållanden i system. Om det första fallet kan beskrivas utifrån överförd information från ett system så kan det andra mer beskrivas som överförd information utifrån kulturella faktorer som många system befinner sig i genom kulturer och skolmiljöer.

I uppställningarna under handledningen har det skapats rörliga bilderna av en möjlig verklighet som upplevts relevant och vägledande. Ett sätt att tänka runt det kan även vara utifrån Platons ide om att vår verklighetsuppfattning bara är en varierad avbild av grundläggande mallar för allt som existerar. Uppställningen ger oss ingen kontakt med verkligheten eller existensen i sig utan bara innehållet eller återspeglings av den verklighet som utgör originalidén av systemet vi tittar på. Om så är fallet torde man kunna se varje utfall i uppställning som en i raden av möjliga parallella processer i olika system som speglas. Uppställningarna återspeglar utifrån prototyper. Bilder skulle kunna bestå av minnen från dåtid och i någon bemärkelse kunna vara minnen av sådant som i framtiden är möjligt, prospektiva minnen.

Uppställningars påverkan på den handledde skulle kunna förstås både som att man via synintryck, egen förhandsinformation och mobiliserad närvaro kan komma i kontakt med den helhet som på olika sätt uttrycks i systemteorin och inom ramen för gestaltteorier. Men kan också förstås med hjälp av parallella processer då det har funnits likheter i uppställningar med den verklighet som trätt fram. Bilderna kan möjligen också vara ett resultat av egna projektioner men då kvarstår frågan hur man genom dem kan få verkligheten att verka upprepa projektionerna.

Uppställningarnas relevans skulle kunna förklaras av att mänskliga system innehar en inre "lagbunden" struktur för ömsesidig påverkan. Kanske motsvarande den, den påverkan som alla kroppar har på varandra på det fysiska planet. Där vet man att det går att räkna ut påverkan då de följer viss lagbundenhet. Här kan vi än så länge bara iaktta och hoppas på att vi ser det tydligt nog för att det skall vara behjälpligt i inre psykologiska och mentala processer såväl som på det praktiska planet i mötet med människor.

13. Svar på frågorna

13:1 Vad bär processen i handledning med metoden Lifestaging?

Min tolkning är att processen bärs av engagemang, samarbete och utmaningar. Att man som handledd fått bara iaktta och vara ifred med sina tolkningar för att efteråt fått del av många röster som i en kör. Att begrepp som kärlek och konstutövning kommit in som appilerar till att lyfta dilemman och lita till andra processer än bara de genom talet.

Som jag ser det bärs processerna i handledning genom Lifestaging på grundläggande omfattning av tankar som kärlek samarbete, trygghet och konst. Den erbjuder träning i tillit och till en process som både kräver och får ta tid. Som handledd kan man i sitt inre och sin takt verkligen vara i det som känns, tänks och iaktas i det tysta. Man försätts i en inre dialog som berikas utifrån och inifrån och banar väg för nya handlingsvägar. Lifestaging utmanar och lockar den handledde ut i det okända och ut på osäker mark i en tilltro till processer, insikter och lärdomar. Enkelt kan man beskriva det som bär i Lifestaging utifrån trygghet i gruppen och med handledaren. Att handledaren är tydlig med sin roll och ramarna för handledningen. I handledningen har vi varit jämställda vilket bäddat för processer av ökad förståelse och mening i dilemman.

Wollsen följer form och tankar som av systemtänkare länge har prövats som bas för handledning. Och så skapar hon det nya i samverkan med gruppen. Här finns komponenterna av överraskningar, samarbeten och ett tyst men intensivt lyssnade till det som kommer upp i rummet. Det leder till ökad inre och yttre reflektion och skapar en närvaro för lärande. Lifestaging finns i mellanrummet mellan rörelse och stillhet. I Lifestaging ges en möjlighet att låta sig beröras och på ett närmast poetiskt sätt förstå utan att det pratas sönder.

13:2 *Vad händer i handledningen när metoden används?*

Rörelser träder fram som ger bilder av och hopp om möjliga alternativa vägar där man förut suttit fast. Ofta upplevs det som en helhet som i konstutövning. Som handledd erfar man i praktiken den ömsesidiga påverkan människor har på varandra och får ett språk på överförbart informationsinnehåll. Det infinner sig en känsla av helhet och processer som utvecklar både språket och hanterbarhet av egna reaktioner samt utökat repertoaren av handlingsmöjligheter. Lifestaging rätt använd för också grupper närmre varandra.

Lifestaging bär fram bilder av förtydliganden av hur processerna i ett dilemma ser ut, vad som pågår i rummet och bilder av möjliga framtida vägar och utfall. Min förståelse av processen är att man med mycket liten kontaktyta och ett minimum av information om dem dilemman berör, genom engagemang och samarbete via ombud, kan få fram bilder som berikar och ger adekvat information.

Här framträder bilder av system som ordnar sig i hierarkiska ordningar så att kärleken kan flöda fritt till systemets gagn. I processen framträder också parallella processer där bilden går före och verkligheten efter.

I Lifestaging framträder återspeglningar av möjligheter. När det är sett bildas minnen av en möjlig framtid. Om man inte för tidigt teoretiserar och försöker befästa en berättelse så har uppställningen i handledningen öppnat upp för en rikedom i det inre, en inre dialog i rörelse. Reflektionerna i rummet blir också rikare såväl som sammanhållningen i gruppen.

Innehållsprocessen är färgad av förförståelser och via kroppen överförd medveten och omedveten information. Information av minnen av dåtid, nutid och eventuell framtid som löper mellan system som informationen mellan synapser i hjärnan. Minnena bildar gestalter av det innehåll som verkar mest stabilt. Motorn bakom Lifestaging i rummet består av engagemang, samarbete i ett sammanhang som möjliggör flerfaldiga perspektiv och där det finns en vilja att förändra på många plan. Alla i gruppen och de utanför som berörs får ut något av uppställningarna.

13:3 *Hur påverkades jag av metoden i min profession?*

Jag har fått ett rikare språk och en ökad tillit till de bilder som rör sig i mitt inre. Det omedvetna har blivit mer av en guldgruva av tillgångar mer än något negativt som skall undvikas eller bearbetas. En ökad hanterbarhet av eget inre material. Har ökad förmåga att i mitt inre göra teoretiska kopplingar till mina upplevelser och iakttagelser och använda mig av det för strategier i mötet med människor, både i jobbet och privat.

Jag har fått syn på att det lyfter mig och andra med ett språkbruk om kärlek och konst då de legaliserar upplevelser av det outtalbara och tillåter ett tillstånd av ickevetande. Efter handledningen känt mig klar och upprymd vilket spridit sig in i mötet med elever. Jag har lättare att stå för och väcka hopp.

Det fanns krafter som vi delvis kan förstå men inte till alla delar. Det gör mig nyfiken. Det är möjligt att få syn på fler tidsdimensioner och ett bredare spektra av det mänskliga livet.

Den teoretiska förståelsen har ökat och jag kan tydligare se och tolka olika processer i mina dilemman. Det har gjort det lättare att se vad jag kunde göra i de olika fallen. Bilderna i uppställningarna tog mig också ur emotionella tillstånd som rädsla och därmed läsning.

Handledarens förmåga att trygga i Lifestaging försatte mig i känsla av klarhet och flow vilket gjorde mig mer tillgänglig och lättsam i kontakten med de elever det gällde i mina dilemma.

14. Slutreflektion

Psykodynamik trots allt. Det finns detaljer i uppställningarna som tycks påvisa enskilda personers sinnestillstånd så att man kan se projektiner som pågår mellan individer och individers rörelser mot andra förållningssätt. Man kan också få tillfälle att stanna upp och se inåt sig själv och egna projektioner, inre dialog och inre förändringar. Det kan vara användningsbart för att hitta nya hypoteser och för att se på vilket sätt man som hjälpare kan bli tillräckligt strukturlik och lagom olik för att kunna bidra till förändringar.

Det som väckt mitt intresse är att man i uppställningar går förbi det verbala språket. Att bara prata om människor har ibland (inte alltid) känts som att ge komplexa livssituationer och sammanhang platta eller tunna beskrivningar. Att lägga till perspektiv med endast kroppsspråk, har skapat en dimension som krävt en starkt fokuserad närvaro och tvingat fram ett annat lyssnande.

I uppställningarna infinner sig också en känsla av värderingsfrihet, att bilderna bara är och man är fri att använda informationen efter egen förmåga men med avsikt att hjälpa. Då man som behandlare, relativt ensam, tolkar bilderna så följer också en tydlighet i det egna ansvaret för tolkningar och att titta på hur det påverkar det egna inre. Risken finns att det i uppställningar visar bilder man själv projicerar in och att det inte motsvarar någon process i verkligheten. Det innebär att hypoteser behöver testas mot verkligheten och med försiktighet. Det är ändå viktigt att uppställningar i förlängningen förstås och formuleras språkligt, att man omvandlar det upplevda till en reflekterad och kommunicerbar information och process till gagn för den det gäller. Upplevelsen är att det via uppställningar har gått att få syn på processer och innehåll som berikar det inre språket både för mig och för den det berört. Uppställningar är i slutändan ett medel för utökat språk.

Det vore vackert om det gick att beskriva uppställningar som en potentiell möjlig väg att komma åt de unversella nivåer Hellinger pratar om och som går förbi de egna grundvalen för

det egna samvetet och därmed kunna dirigera den kraft vi kallar kärlek så han den kan verka på ett sätt som skapar hälsa, växt och sunda relationer, både i familjer och i sammanhang på global nivå.

Charlotta Palmgren skriver att området är lite utforskat inom den akademiska världen men även om så är fallet så kan gestaltteori, psykodynamisk- och systemteori vara behjälpligt att tills vidare förstå dynamiken i uppställningar. Forskning skulle vara ett sätt att både bredda och stärka förståelsen, uppmärksamma och sprida metoden.

Det som är beskrivet kring handledning är ju handledarens roll att kunna trygga för att gruppen skall kunna våga något nytt. Det har Wollsen lyckats med men den tryggheten fanns redan innan uppställningarna i Lifestaging introducerades. Med uppställningar tyckte jag det kom in en ny dimension av möjligheter vid handledningstillfällena. Så någon faktor utöver tryggheten i mötet med handledaren tillkom och jag undrar om det kan ha med de krafter av andlig natur som Hellinger tar upp i samband med Familjekonstellationer.

All kunskap i dag har en gång varit mystik men med forskning har den efter hand klätts av och framträtt som begripliga fenomen som man kan utveckla och använda.

Det verksamma i Lifestaging och Familjekonstellationer tror jag kan handla om metanivåer där jag tycker det vore spännande att se om framtida forskning skulle kunna beskriva den övergripande kraften och om den beskrivningen skulle kunna utgöra en karta över alla teorier som beskriver processer i och lärdomar genom uppställningar i Lifestaging och familjekonstellationer.

Jag funderar över om kärleken är en relit som kraft vilken kan dirigeras. Om det är det kraft som verkar vid uppställningar och som noteras mer poetiskt som glädje, humor och känslor av stark samhörighet. Utan större precision för att inte gå sönder. Som lämnar efter sig spår av inre klarhet. Och som kunnat styra mot hjälp för dem handledningen ytterst berör. !!!!